

INNSPILL TIL STORTINGSMELDING OM BÆREKRAFTSARBEID

Dato: 15.10.24

Norsk teater- og orkesterforening er en interesse- og arbeidsgiverforening for profesjonelle, offentlig støttede virksomheter innenfor musikk og scenekunst. Våre 50 medlemmer består av programmerende og produserende teatre, scener, orkestre, musikkensembler og kor, samt andre virksomheter med annen særlig tilknytning til bransjen.

Regjeringen har varslet en ny stortingsmelding om bærekraftsarbeidet i Norge. Meldingen vil se på de områdene der Norge har størst forbedringspotensial, og knytte disse opp til nasjonale prioriteringer og samfunnsutfordringer.

I invitasjonen til innspill understreker regjeringen at det ønskelig å etablere et felles kunnskapsgrunnlag av utfordringsbildet på tvers av sektorer, forvaltningsmyndigheter og samfunnsaktører, og at meldingen vil vektlegge forvaltningens rolle i omstillingen til et bærekraftig samfunn.

- NTO er glade for at regjeringen knytter kulturpolitikken til FNs bærekraftsmål og anerkjenner hvordan kunst og kultur i kraft av sin egenverdi og virkninger i samfunnet bidrar til flere av disse målene. Vi tar til orde for at Norge støtter initiativer til å gjøre kultur til eget bærekraftsmål når disse skal revideres.
- NTO ber om at myndighetene i sitt arbeid med å legge til rette for institusjonenes klima- og miljøtiltak prioriterer å tilby overordnede nasjonale verktøy, både når det gjelder kunnskapsdeling og omstillingsfinansiering.

KULTUR SOM EGET BÆREKRAFTSMÅL

Kulturdepartementet beskriver godt sammenhengen mellom kultur og FNs bærekraftsmål i statsbudsjettet for 2025 (Kap. 10).

NTO mener at det på overordnet nivå er klare tematiske sammenhenger mellom arbeid med bærekraftsmålene, med regjeringens arbeid med strategier mot desinformasjon og regjeringens arbeid med en stortingsmelding om totalberedskap.

Sammenhengen ligger i at svaret på ulike samfunnsutfordringer er å styrke den offentlige samtalen. Denne inngangen er også i samsvar med ytringsfrihetskommisjonens anbefaling om å bygge den demokratiske beredskapen primært gjennom en videreutvikling av ytringsfrihetens infrastruktur.

Vi minner derfor om at en sentral måte staten legger til rette for en åpen og opplyst samtale er gjennom kulturpolitikken og infrastrukturen for fri ytring, hvor de profesjonelle kunstinstitusjonene utgjør en helt vesentlig del. I tråd med dette forventer vi at vilkårene for kunstens egenverdi og særegne språk også ligger til grunn for tenkningen rundt de ulike bærekraftsmålene.

Kunstens og kulturens iboende demokratiske verdier kommer klart til uttrykk i den siste kulturmeldingen. Her understrekes det hvor viktig kunsten er også fordi den setter befolkningen i stand til å håndtere ulike typer informasjon, vurdere kilder og skille mellom sant og usant.

Selv om kunst- og kultur er en sentral del av en rekke av bærekraftsmålene, mener NTO at etablering av eget bærekraftsmål vil styrke anerkjennelsen av kunst- og kultur som viktig samfunnsmessig infrastruktur og en forutsetning for demokrati.

Vi registrerer positive internasjonale signaler denne høsten knyttet til spørsmålet om kulturens rolle og betydning i FNs bærekraftsmål.

G7-landenes kulturministre sluttet seg 20. september i år til følgende (våre understrekninger):

Convinced of the importance of culture as a transformative driver and enabler for the achievement of the Sustainable Development Goals set out in the United Nations' 2030 Agenda for Sustainable Development, we call for the full recognition and integration of culture and the creative economy into the development processes and policies and we will promote the inclusion of culture as a standalone goal in future discussions on how to advance sustainable development beyond 2030.

[G7-Culture-Declaration-EN-DEF.pdf \(g7italy.it\)](#)

Og 22. september 2024 vedtok FNs generalforsamling «Pact for the Future», som anerkjenner den viktige rollen kultur spiller for å nå bærekraftige utviklingsmål. Vi siterer dokumentets handlingspunkt 11:

Action 11. We will protect and promote culture and sport as integral components of sustainable development. 30. We recognize that culture as well as sport offer individuals and communities a strong sense of identity and foster social cohesion. We also recognize that sport can contribute to individuals' and communities' health and well-being. Culture as well as sport therefore are important enablers of sustainable development. We decide to: (a) Ensure that culture as well as sport can contribute to more effective, inclusive, equitable and sustainable development, and integrate culture into economic, social and environmental development policies and strategies and ensure adequate public investment in the protection and promotion of culture; (b) Encourage strengthened international cooperation on the return or restitution of cultural properties of spiritual, ancestral, historical and cultural value to countries of origin, including but not limited to objets d'art, monuments, museum pieces, manuscripts and documents, and strongly encourage relevant private entities to similarly engage, including through bilateral dialogue and with the assistance of multilateral mechanisms, as appropriate; (c) Promote and support intercultural and interreligious dialogue to strengthen social cohesion and contribute to sustainable development.

[Adoption of the "Pact for the Future": a historic step for the cultural sector | UNESCO](#)

UNESCO er en helt sentral aktør i dette arbeidet. Om FN-vedtaket skriver UNESCOs generaldirektør Audrey Azoulay:

On Sunday, the Heads of State and Government chose to place culture at the heart of their response to the strategic challenges of our century. This decision recognizes the essential role this sector plays in the cohesion and transformation of our societies. It is the result of an ambitious multilateral dialogue led by

UNESCO, which must now compel us to make culture a fully-fledged sustainable development objective by 2030.

Vi ber Norge helhjertet støtte arbeidet med å gjøre kultur til et fullverdig bærekraftsmål innen 2030.

KUNNSKAPSBEHOV

Behovet for kunnskap og informasjon er i stor grad ikke bransjeavhengig; overordnede nasjonale kunnskapsbanker vil være verdifullt for flere sektorer og akselerere arbeidet.

Bærekraft står høyt på agendaen i bransjen, og det arbeides kontinuerlig med å styrke bevisstheten og kunnskapen om hvordan virksomhetene best kan bidra til økt bærekraft og redusere miljø- og klimabelastningen. NTO har bl.a. utviklet en overordnet klimaplakat. Denne bransjestandarden har fått form av 6 tydelige mål som et uttrykk for foreningens og fellesskapets forventninger til seg selv.

Sammen med Virke, Norske Konsertarrangører og Norske kulturhus har NTO utarbeidet et Grønt veikart for kunst- og kultursektoren. Veikartet gir overordnet status, setter konkrete mål og foreslår tiltak for å redusere klimaavtrykket i kunst- og kultursektoren. [groentveikart_interaktiv.pdf \(xn--grntveikart-hgb.no\)](#). Bransjesamarbeidet omfatter også kunnskapsdeling gjennom Green Producers Club [Green Producers Club | Green Producers Club](#).

En nordisk versjon av det grønne veikartet er nå nettopp ferdigstilt, med utvidede og tydelige forventninger til myndighetene: [nordiccouncilofministers_greenroadmap.pdf \(cdn.fo\)](#)

Det er gledelig å registrere at kulturdepartementet anerkjenner det ansvaret kulturbransjen selv har tatt for omstilling til grønn kulturproduksjon og reduksjon i klimagasser, selv om sektoren samlet ikke står for de største avtrykkene. Bransjen har lenge hatt forventninger til videre konstruktivt samarbeid med myndighetene etter at vi høsten 2022 undertegnet en intensjonsavtale med regjeringen om etablering av en klimapartnerskapsavtale.

FINANSIERING AV OMSTILLING

På samme måte som behovet for kunnskap og informasjon i stor grad ikke er bransjeavhengig vil det samme gjelde tilgang på sektorovergripende stimuleringsmidler for bærekraftig omstilling.

Helt konkret minner vi igjen om det vi oppfordret myndighetene til å iverksette når kulturlivets grønne vegkart ble lansert - å opprette/styrke nasjonale søkbare tilskuddsordninger for bærekraftig omstilling og klima og miljøtiltak.

Samordning av tiltak på de ulike forvaltningsnivåene er også viktig. Flere kommuner og regioner gir prosjekt- og innovasjonsmidler til grønn omstilling i dag. Dette er likevel ikke gjennomgående i alle kommuner og regioner. Vi ønsker oss en samordning, og at dette er noe som prioriteres i alle kommuner og regioner. Tilskudd og bistand kan for eksempel dedikeres prosjekter til infrastruktur, som kan gi gode ringvirkninger også utenfor kunst- og kultursektoren. Statlig nivå bør tilrettelegge for å støtte miljøtiltak der aktøren det gjelder har et nasjonalt nedslagsfelt eller nasjonal interesse.